



Lausunto

17.12.2024

VN/33503/2024
VN/33503/2024-VM-2

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite: Lausuntopyyntö VN/1195/2024, 22.11.2024

VM:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmän mietinnöstä, johon sisältyy hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta. Työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetussa laissa säädettäisiin työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistykselle asetettavasta velvollisuudesta huolehtia työtaistelua toimeenpannessaan työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä eräistä merkittävistä oikeushyvistä sekä siihen liittyvistä oikeussuojakeinoista.

Valtiovarainministeriö pitää esitettyä sääntelyä kannatettavana ja katsoo sen parantavan merkittäväällä tavalla nykyistä oikeustilaa. Valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa tai täydennettävää esitysluonnoksessa esiin tuotuihin näkökohtiin muutoksen lähtökohdista eikä esityksen perusteluihin jäljempänä esiin tuotua lukuun ottamatta.

1. Suojelutyö-käsite

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa on lyhyesti sivuttu sitä, että käsite ”suojelutyö” on virkaehtosopimuslainsäädännössä käytetty ja poikkeaa esityksessä käytetystä terminologiasta (sivu 35). Virkaehtosopimuslainsäädännössä käsite ”suojelutyö” on määritelty ja se on ollut vakiintuneesti ja pitkäaikaisesti käytössä. Virkaehtosopimuslainsäädännössä käsitteen merkitys on erilainen kuin nyt esitettyssä sääntelyssä. Esimerkiksi virkaehtosopimuslainsäädännössä suojelutyöstä päättää työnantaja, kun taas esitettyssä sääntelyssä suojelutyöstä päättäisi työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistys. Koska esitetyn lainsäädännön soveltamisala olisi yleinen ja se siten koskisi myös virkasuhteisia, virkasuhteisia koskisivat uuden sääntelyn voimaantulon jälkeen juridisesti kaksi merkittävästi eri sisältöistä suojelutyön käsitettä. Työtaistelutilanteisiin sisältyvä kiireellisyys ja sääntelyn monimutkaisuus voivat tehdä virkamiehille suunnatun ymmärrettävän viestinnän haastavaksi. Valtiovarainministeriö ei pidä tällaista oikeustilaa toivottavana.

2. Työtuomioistuimen toimivalta

Oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain (646/1974) 1 §:n mukaan työtuomistuin käsittelee ja ratkaisee erikoistuomioistuimena mm. työ- ja virkaehtosopimuslakeihin perustuvat riita-asiat, kun kysymys on siitä, onko jokin menettely näiden säädösten mukainen sekä näiden säädösten vastaisen menettelyn seuraamuksesta, ei kuitenkaan rangaistus- tai kurinpidollisesta seuraamuksesta.

Työtuomioistuin käsittelee virkaehtosopimuslainsäädäntöön perustuvat suojelutyötä koskevat riita-asiat ja on tottunut arvioimaan työtaistelutoimenpiteiden lainmukaisuutta, joten olisi luontevaa, että se käsitelisi myös esitettyyn uuteen sääntelyyn perustuvat riita-asiat. Työtuomioistuin erikoistuomioistuimena tuntee erityisen hyvin työtaistelutilanteisiin liittyvät työmarkkinamekanismit. Oikeudenkäyntimenettely työtuomioistuimessa on usein yleistä tuomioistuinta nopeampaa (esim. TT:2005-62 <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/tt/2005/20050062>).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

3. Oikeushyviä luettelo

Merkittävien oikeushyviä turvaamista koskeva lähestymistapa vaikuttaa esitysluonnoksen perusteella perustellulta. Turvattavien oikeushyviä luetteloa olisi kuitenkin siinä mainittujen seikkojen lisäksi perusteltua esityksen tavoite ja esityksessä kuvattu kansainvälisten sopimusten tunnistama tarve huomioon ottaen täydentää seuraavilla

- erittäin vakavien rikosten esitutkinta, mikäli tämä on välttämätöntä tehdä kiireellisesti esimerkiksi siksi, että ajan kulumisen merkittävästi heikentää rikoksen selvittämistä ja näytön saatavuutta,
- tuomioistuinlaitoksen kiireellisenä hoidettavaksi säädetyille tehtäville ja niiden täytäntöönpanolle, esimerkiksi nyt esitettävän sääntelyn edellyttämät ratkaisut ja niiden täytäntöönpano,
- yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuus ja
- valtion varojen keruun, tarkastamisen ja hallinnoinnin kannalta erittäin oleelliset tehtävät ottaen huomioon esityksessä (s. 47 ja 64) kuvattu tarve varmistaa esimerkiksi Kelan maksamien etuuskien ja yhteiskunnan tukien toteuttaminen (Compilation of decisions of the Committee on Freedom of Association 2018 kohdat 833 ja 834).

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Neuvottelujohtaja

Sari Ojanen

Liitteet

Jakelu Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi

VN/33503/2024-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: